

EKONOMİ & HUKUK BULUŞMALARI *Kocaeli*

Av. Mehmet Gün
Daha İyi Yargı Derneği Başkanı

11.07.2024

Ahlak toplumsal görevini en iyi yapmasını ve bu yönde değerlerine güven vermesini gerektirir.

Ahlak, toplum olarak yaşamak zorunda olan insanların görevlerini ve değerlerine karşı taahhütlerini en iyi yerine getirmesini gerektiren yazılı olması gerekmeyen kurallar bütünüdür. İhlal edilmemesi ve her zaman uyulması istendiğinde ahlak kuralları yazılı ve emredici hale getirilir. Kuralları işletmesi, yani hukukun üstünlüğünü sağlaması gereken yargı – bu yönüyle – toplumsal ahlakı hayata geçirir ve geliştirir. Hukukun üstünlüğünü gerçekleştiremediğinde yargı ahlakı bozar. Ahlak bozulduğunda yöneticiler, işletmeler, tedarikçiler, girişimciler ile çalışanlar arasında herkesin görevini ve taahhüt ettiğini gerçekleştireceğine dair güven ve bunun üzerine kurulan ilişkiler bozulur.

Hakkını yargı vasıtasıyla alabileceğine kesin olarak inananların oranının %20 civarına düşmüş olması göstermektedir ki; görevini yerine getirmekte **engelli yargı ahlakı bozmakta; iş apma ortamını kötüleştirmektedir.**

Yönetici kesime karşı yargı engelli

Son yıllarda devlet ve ekonomi yönetimi, akla, bilime ve gerçeklere aykırı olarak Türkiye'yi "dünyanın en pahalı ekonomi deneyine" soktu:

- Eylül 2021'de enflasyon yüzde 19, politika faizi yüzde 18 idi. Enflasyonu düşürmek için politika faizini bir iki puan artırmak yetiyordu. Fakat, TCMB bilime ve ekonominin gereklerine aykırı olarak politika faizlerini yüzde 8,5'a indirdi; enflasyon hızla yüzde 80'a sıçradı. Yıllarca acısını çekeceğiz.
- TÜİK'in istatistiklerine itimat ciddi şekilde erozyona uğradı, ekonomik kararlar sağlıklı bilgi olmadan verilir oldu.

İş dünyası önünü göremiyor, uzun vadeli hesap ve yatırım yapamıyor. Yurt içinde yerleşikler bile uzun vadeli yatırımlarını başka ülkelere kaydırıyor.

Toplumsal ahlak kurallarına aykırı olarak %1'lik kesim refahın %14,5'unu alıyor.

Yöneticilere hesap sorulamıyor

Ne yönetimin dünyanın en pahalı en berbat ekonomik deneyini yapmasına engel olabildik ne de ekonomi yönetimindeki ve yargıdaki görevini ihmal ve ihlal eden görevlilere hesap sorabiliyoruz!

Keyfi, tutarsız ve öngörülemez makro kararlarla ekonomik istikrarı bozan cumhurbaşkanı ve bakanları hukuken sorumlu tutmak fiili olarak imkânsız.

Anayasa'nın 105'inci ve 106'ncı maddeleri gereğince soruşturma teklif etmek için 301 milletvekilinin, soruşturma kararı almak için 360 milletvekilinin oyu gerekiyor. Bu ağır nisapların gerçekleşmesi imkânsız; iktidarın çoğunluk oyları bile yeterli değil.

Girişimci kesim yöneticilerin keyfiliğine göre fırsatçı tavır alıyor; yönetimde sorumsuzluk ve keyfilik işletmelere de hakim!

Devletin hem kararlarıyla hem de piyasa yapıcı devasa ekonomik aktör olduğu iş yapma ortamında devleti yönetenlerin tavırlarına göre tavır almakta haklılar. Ancak, balık baştan kokar! Devlet yönetimindeki keyfi, sorumsuz, cezasız ve dolayısıyla hesapvermez yönetim kültürü de işletmelere hakim olmakta. Devletin kararları ile sağlayacakları fırsatları yakalamaya, gelebilecek zorlukları def etmeye odaklı girişimciler işletmelerinde benzer bir tutum izlemek zorunda kalmaktadır.

Duru böyle olunca değer yaratma algısı bozuluyor: sermaye mi, girişimçilik mi, yönetim mi, tedarik zinciri mi yoksa çalışan mı yoksa siyasiler mi?!!

Bu şartlarda birlikte üretilen refahın dağılımı da bozuluyor: sermaye %14,5 alırken çalışan ücretlilerin, emeklilerin refahtan aldığı pay küçülüyor.

Üstelik verilerle oynanarak sahtecilik devlet yönetimi düzeyine taşınıyor.

İşletmelerde profesyonel yönetim, kurumlaşma; ekip çalışması, ortak başarı ve ortaklık kültürü gelişmiyor

Gemisini yüzdüren kaptan mı kahraman?

Vatan kurtaran aslan mı?

1 Türk 7 mi, 6 mı, 5 mi, 4 mü, 3 mü, 2 mi kişiye bedel?

Yargı, kendi söküğünü dikebiliyor mu?

Yöneticilere hesap soramayan yargı, kendi mensuplarına da hesap soramıyor.

İlk derece hakimlerin suçlarını soruşturmak için üyelerinin tamamını siyasilerin belirlediği HSK'nın; HSK'nın seçtiği Yargıtay, Danıştay, Sayıştay ve Anayasa Mahkemesi üyelerinin suçlarını soruşturmak için kendi kurumlarındaki mesai arkadaşlarının soruşturma izni vermesi şart. Ayyuka çıkan olaylarda bile bu izin kolaylıkla verilmiyor.

Anadolu Cumhuriyet Başsavcısının rüşvet karşılığı karar verdiklerini resmen ihbar ettiği hakimler hakkında Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK) soruşturma izni vermedi. HSK, avukatların şikayet ettiği hakimlerin soruşturmasına izin vermiyor.

Der Spiegel dergisinin haberinde bir Alman bankasının rüşvet verdiği iddia edilen Yargıtay üyeleri hakkında, mesai arkadaşları soruşturma izni vermediler.

Yargı siyasetin bir enstrümanı haline gelmiş, siyasallaşmış ve siyasi saiklerle karar verebilir, siyasiler yargılamalara etki edebilir hale geldi.

Yargı görevini yapabilir olsaydı...

Örneğin 1946'da çoklu parti sistemine geçerken bir Anayasa Mahkemesi kurmuş olsaydık 1960'ta ihtilal olmayabilir, demokrasimiz ve refahımız Güney Kore'dekine benzer bir gelişim gösterebilirdi.

Eğer yargı, yürütme gücünü (cumhurbaşkanı, bakanlar ve merkez bankası yöneticilerini) hukukla sınırlandırabiliyor, makro ekonomik karar alan bu **yönetici kesime özgürce hesap sorabilir olsaydı**

yöneticiler keyfi ve hatalı kararlar alamazlardı!

Yargı, doğal görevini yapabilseydi bu günlerde acısını çettiğimiz ekonomik sorunlar ortaya çıkmazdı.

Toplumsal ahlakı geliştirmek, ekonomiyi ve iş yapma ortamını güçlendirmek için bu acı gerçeğe mutlaka ve samimi olarak yüzleşmek zorundayız.

Hukuk olmayan yerde yolsuzluk hakim olur; Yolsuzluk olan yerde refah azalır

Seçili G20 ülkelerine ilişkin grafik hukukun üstünlüğü aksadığında milli gelirin azaldığını gösteriyor. Rusya gibi, doğal kaynak zengini olsalar bile zenginliklerini yolsuzluğa heba ediyorlar.

Yargının görevini yapamadığı yönetici kesime hesap sormadığı ülkelerde hukukun üstünlüğü aksıyor; hukukun üstünlüğü ve adalet aksadığında ülkeye yolsuzluk hakim oluyor. Sonuçta üretim azalır, ekonomi kötüleşir ve milli gelir düşer.

Başkanı olduğum Daha İyi Yargı Derneğine göre:

Yargının toplumsal ahlaki bozduğunu tespit etmem üzerine Uyuşmazlıklarda dürüstlük ilkesini hayata geçirmek için 15 sene önce yola çıktım. Daha İyi Yargı Derneğini bu amaçla kurduk ve sürdürülebilir kalkınmanın bağımsız yargı ve sağlayacağı hukukun üstünlüğü ile mümkün olduğuna inanıyoruz.

Bu amaçla özveri ile çalışarak 15 yılı aşan bilgi birikimi ile Türkiye'nin tüm yargı sorunlarının bütünlüklü çözümü için yenilikçi çözüm önerileri geliştirdik, ilgili ilgili kanun taslaklarını ve anayasa hükümlerini hazırladık.

- 2021 yılında “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” ismi ile Türkçe ve İngilizce olarak yayınlayarak ulusal ve uluslararası tartışmaya açtık.
- Ekonomi ve Hukuk Buluşmalarında ve yoğun bir kampanya ile Türkiye’de hukuk ve iş dünyasına ve STK’lara tanıttık.
- Yenilikçi çözüm önerilerimiz hem Türkiye’de hem AB’de hem de uluslararası uzmanlar nezdinde oldukça yüksek kabul gördü.

Daha İyi Yargı Derneği;

- tam bağımsız ve tüm yargı paydaşlarını temsil eden **Adalet Yüksek Kurumu** kurulmasını, Hakimler ve Savcılar Kurulu ile Adalet Bakanlığındaki yan hizmetler hariç yetkilerin bu kuruma devredilmesini,
- yargı idaresine ilişkin bütün kararların yargısal denetime açılmasını,
- yılda iki kere toplanacak **Daimi Hukuk Şurası** ile yargı hizmeti üreticileri ile muhatapların buluşup anlaşmasını,
- **hakim ve savcılarının da kendi meslek kuruluşlarına** sahip olmalarını,
- çağdaşları ile yarışır kariyer planı içeren **Yeknesak Hukuk Meslekleri Kanunu** çıkarılmasını, yargının hukuk teorisi ile pratiğini birleştirmesini,
- modern uyuşmazlık yöntemi benimsenerek uyuşmazlıkların yargı öncesinde yönetilmesini, toplumda uzlaşma ve dayanışmanın artırılmasını, **4-5 sene süren davaların 3-4 ayda bitirilmesini,**

- son günlerde açılan 2,500'den fazla mahkeme ile yaklaşık 10,000'e çıkan **mahkeme sayısını 2,000 civarına düşürmeyi,**
- karmaşık konularda uzmanlaşmanın merkezlerde yoğunlaşması sağlanırken günlük konularda **yargı hizmetinin vatandaşın ayağına götürülmesini,**
- her türlü **soruşturma izin ve şartları kaldırılarak** herkesin hukuk önünde eşit olmasını ve hukuk devleti ilkesinin tam olarak gerçekleşmesini önermektedir.
- **yasama dokunulmazlıkların yeniden düzenlenerek hem hukukun üstünlüğü hem de dokunulmazlıkların güçlendirilmesini**

Önermektedir. Bu çözümler gerçekleştirildiğinde Türkiye'nin kişi başı milli geliri kısa zamanda 4 – 5 katına çıkarılabilir. Türkiye, dünyanın ileri hukuk devleti ve demokrasileri arasına kolayca girebilir.

İş dünyası ve hukukçuları asrın fırsatını yakalayarak Türkiye'yi kısa sürede dünyanın en ileri devletleri arasına girmesi için bu çözümlerin hayata geçirmeyi talep etmeye ve destek vermeye davet ediyorum.